ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС

The Farmers' Voice

Часопис Присвячений Фармерським та Робітничим Справам

ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС
Виходить [illegible], кождого 10-го і 25-го дня в місяці.
Передплата виносить на рік $1.00, на півроку 50ц.
[illegible] — 96-та улиця,
Едмонтон, Алберта.

THE FARMERS' VOICE
Ukrainian Semi-Monthly
Published on the 10th and 25th day of each month.
[illegible]—96th Street
Edmonton, Alberta.
Phone 24771

РІК II. ЧИСЛО 1. ЕДМОНТОН, АЛБЕРТА, 10-го СІЧНЯ, 1933. EDMONTON, ALBERTA, JANUARY 10th, 1933. No. 1. VOL. II.

Провідники Походу Перед Судом

В пятницю, 6-го січня, відбулося в едмонтенському поліційному суді прелімінарне переслухання свідків проти провідників голодового походу, яких тиждень перед тим випущено на волю за запорукою від 250 до тисячі долярів. На лаві обжалованих засіло 29 осіб. Проти шістьох осіб прокуратор поліційного суду Бейкер відтягнув оскарження й вони вийшли на волю. Увільненими зістали: Вілліям Кейс, А. В. Фармер, Герри Джонсон, Джеймс Брайтвел, Джеймс Левін та Луй Гартвел. Прокуратор не подав причини відтягнення проти них оскарження.

Проти прочих 23. осіб слідство продовжується. Ними є: Герри Гудінг, Петро Касіян, Петро Кифорук, А. Міллер, Джордж Пул, Сем Ровен, А. Войтишин, М. Петерсон, Антон Новаковський, Бен Сванкей, Іван Николяри, Михайло Гайдук, Луй Мурей, П. Долей, Яків Середа, Річард Лексан, Г. Станінгер, П. Дрепер, Михайло Котик, Іван Орищук, Дж. Галлант і Михайло Новаковський.

Бувший "Член" Партії Свідчить Проти "Товаришів"

Як у відомому процесі проти комуністів в Торонті головним свідком проти оскаржених виступав їх власний член Есселвейн (Леополд), так на едмонтонському переслуханню являється головним свідком констабл королівської поліції А. Г. Кілер, який зізнає, що був членом комуністичної партії в Едмонтоні через близько девять місяців. Кілер, як сам зізнав, перед приїздом до Канади, мав бути через шість літ детективом широкозвісних в цілому світі Скатленд Ярдів в Англії.

Перед судом став він з грубим оберемком документів, в яких мабуть має бути багато матеріялів про діяльність партії. Ці документи зібрав він будучи "членом" комуністичної партії і інших організацій злучених з цею партією в Едмонтоні. Документи передав він судові.

Справа Піде до Вищого Суду

По переслуханню шефа поліції піхотної, як також шефа поліції кінної, та багатьох свідків, що сусідують коло ринкової площі, а далі деяких членів секретної поліції, адвокат, що боронить оскаржених просив о відтягнення оскарження, однак магістратор Прімроз на це не згодився і віддав справу до Вищого Суду. Своє рішення мотивував тим, що комуністи, як показалося з документів, пропагують повалення державної влади насилием, збройними демонстраціями та уружною революцією, рівнаючійся війні.

Свідок Кілер зізнав, що слідуючі організації находяться під контролею комуністів: КРОЛ, Ліга Фармерської Єдности, Ліга Злучених Безробітних, Едмонтонська Партія Безробітних, Українське Стоваришення Фармерсько-Робітничого Дому та Молоді Робітники і Піоніри.

Всі оскаржені в числі 23. за зложенням запоруки по $1,000 находяться на волі.

ПОМЕР БУВШИЙ ПРЕЗИДЕНТ КУЛИДЖ

В четвер, 5-го січня, помер на удар серця, бувший президент Злучених Держав, Калвин Кулидж. Помер в своєму домі в Нортгемптоні, Масс.

СОВІТИ ХОЧУТЬ МІНЯТИ ОЛИВУ ЗА КАНАДІЙСЬКУ ХУДОБУ

З Оттави подають, що саме тепер між совітським урядом, а канадійським, ведуться переговори в справі закупна совітським урядом 100,000 штук канадійської худоби, головно молочної.

В урядових кругах не говориться про близші деталі умови, крім заяви міністра рільництва Р. Вейра, що він є певним, що Канада зможе достачити Совітам худобу в заміну за російську оливу.

МОРГЕЧНІ КОМПАНІЇ ПРЕДЛОЖУТЬ КОНЦЕСІЇ

Минулої пятниці відвідав премієра Бравнлія менаджер асекураційної компанії "Грейт Вест Лайф", С. Фергусон, який рівнож репрезентує багато інших позичкових компаній, в цілі предложення правительству плянів відносно улекшення сплати довгів тяжучих на фармах.

Премієр Бравнлі ще не подав висліду з наради до публичного відома, крім того, що пропозиції позичкових компаній є подібні до тих, які компанії предложили саскачеванському урядові, що заключається в тому, що годяться на сканцельовання проценту на позичках на якийсь час, про що в кількох днях компанії зі своїх головних кватир мамуть подати свої пляни до публичного відома в близших деталях.

Домагаються Скорої Депортації Комуністів

На спеціяльному мітінгу Поліційної Комісії у Венкувері, який відбувся там при кінці місяця грудня, постановлено вислати до премієра Беннета резолюцію, в якій поставлено домагання до премієра, щоби уряд разом з міністерством іміграції добавив поправку до іміграційного закона, на підставі якої всіх засуджених комуністів на депортацію, можнаб відставити до їхніх країв негайно по засудженню, а не так, як це досі практикується, що їх задержується в цім краю довгими місяцями.

Копії резолюції розіслано також до міністерства справедливости в Оттаві, до міністра іміграції, до міністерства справедливости у всіх канадійських провінціях, та до майорів всіх головніщих міст Канади.

Одним з головніщих домагань згаданої резолюції є усунення з іміграційного акту клявзулі, яка зберігає від депортації осіб, які живуть в Канаді довше чим пять літ.

Значиться хочуть, щоб іміграційний акт був розширений з правом депортування з Канади осіб чужинецького походження, без згляду на це, чи вони в Канаді замешкують пять, пятнацять, чи й пятьдесять літ.

Не від річі подати тут, що згадану резолюцію ухвалено зараз по голодовім поході на Едмонтон, в якому в подавляючій більшости брали участь українці, про що канадійські дневники широко розписувалися, що й послужило Поліційній Комісії за претекст такі домагання ставити.

ФРАНЦУСЬКІ ПРОВІДНИКИ ПОЧИНАЮТЬ "ЕКОНОМІЗУВАТИ"

Починаючи від нового року, премієр Франції, Йосиф Бенкур і Генрик Шерон, міністер скарбу, видали зарядження, що державна адміністрація в цьому році не буде приймати ні вільних службовців, ні агентів, ні робітників. Це розпорядження відноситься також і до охотників, які хотілиб вступати до армії або маринарки.

КЕЛГАРИ КОНВЕНЦІЙНИМ МІСТОМ

Місто Келгари має щастя гостити у себе кілька конвенцій ріжних провінціональних організацій.

Саме коли це число нашого часопису йде на пресу, закінчується в Келгарах конвенція Албертійської Федерації Праці, в склад якої входять ріжні робітничі організації провінції Алберти.

В конвеції взяло участь близько 100 делегатів.

На конвенції ухвалено багато резолюцій, з яких важніші помістимо в слідуючому числі.

Дня 17-го ц. м., починається в Келгарах конвенція Злучених Фармерів Алберти, яка заповідається бути найбільш інтересною в історії цеї організації. Екзекутива цеї організації предвиджує, що число делегатів буде сягати звиш 500 делегатів.

До Центрального Заряду Злучених Фармерів Алберти наплинуло сотні резолюцій ухвалених так поодинокими відділами, як і провінціональними й федеральними окружними стоваришеннями, які будуть предложені перед конвенцію. Багато резолюцій є в справі заведення в провінції мораторії, в справі фармерського страйку, в справі націоналізації банків, інфляції і много інших.

Одною з найважніщих справ, яка прийде під обради конвенції, буде справа злуки Ю.Ф.А. з робітничими організаціями в т. зв. Кооперейтів Коммонвелт Федерейшен, за якою то злукою заявилося споре число відділів з радикальнішими тенденціями.

КООПЕРАТИВА ЗЛУЧЕНИХ ФАРМЕРІВ ЗА ПОШИРЕННЯМ ГАЛУЗЕЙ

Минулого тижня відбули директори Кооперативної Секції Злучених Фармерів конференцію в Едмонтоні в справі поширення в провінції кооперативних галузей, завданням яких є кооперативна продаж фармерам таких товарів, як: олива, уголь, шпагати, мука, сіль слупки до загород, яблока і пр.

Репрезентанти, які зїхалися до Едмонтону, заступають 16 галузей, які дотепер існують в ріжних частях провінції, звідомляють, що деякі кооперативи зробили в 1932 році від 30,000 до 50,000 обороту.

БОЛЬШЕВИКИ СТРАТИЛИ ТРЬОХ СВОЇХ ЧЛЕНІВ

Московська депеша з 3-го січня подає, що комуністи засудили на Україні на смерть трьох визначних урядовців за саботаж, а вісмох інших засуджено на тюрму від 5 до 10 літ.

Засуджених на смерть — Головіна, Паллмарчука і Анастрата — розстріляно. Їх обжаловано за мильні звіти хлібо-заготівля, тобто що в своїх звітах перед владою закривали скількість засіяного на Україні збіжжа, даючи тим [illegible] ливам укривати для себе більше збіжжа, що рівняється контрреволюції і зраді робітничої класи.

ФРАНЦІЯ РОБИТЬ НА АМУНІЦІЇ ДОБРИЙ БИЗНЕС

Депеша до "Ню-Йорського Таймсу" подає, що Франція продала в місяці жовтні амуніції на 6,892,000 франків. За цілих десять місяців в 1932 році продала Франція амуніції на 132,000,000 франків, тобто в двое більше чим за такий самий час в попередньому році. Найбільше амуніції продано до Китаю, далі Альгерії й Морокові та іншим краям.

Міністер Промислу й Торговлі Говорить про Фармерські Дорібки в Канаді

В свойому звіті про економічні відносини в домінії за рік 1932 міністер торговлі й промислу п. Стівенс признає, що фармері в Канаді найбільше відчули тяжку економічну депресію, та що Канада повинна багато завдячувати фармерському станові, що ці фармері так терпеливо зносять ті недостатки в надії на поправу.

На підставі статистичних даних за рік 1931-ий начислюється в Канаді 728,000 фармерів, які після слів самого міністра в Беннетовім кабінеті, вже третій рік терплять найбільше зі всіх інших клас в Канаді.

В свойому звіті говорить міністер, що фармері західних провінцій випродуковують більше для експорту чим для свойого запотребування і тому в минулому році ціна на їхніх продуктах дуже впала.

Наводячи цифри за міністром, збір пшениці в 1928 році, який приніс $451,000,000 упав вже в 1930 році до $205,000,000 а в 1932, коли збір був далеко більший, бо прибавнло 431,000,000 бушлів, приніс всього 134 міліони долярів.

Фармері, які незадовжені — кажеться в тому звіті — можуть сяк-так продовжати свою господарку в надії на поправу, але фармері задовжені моргечами, або ті, що фарми рентують находяться в невимовно тяжкому положенню і тому міродайні чинники роблять все, що в їхніх силах лежить допомогти фармерам продовжувати господарку без нараження на втрату фармів.

Пан міністер не згадує в який саме спосіб правительство думає допомогти фармерам "продовжувати" господарку, поза те, що моргечові та позичкові компанії не мають заміру відбирати задовжених фармів і їх оперувати й тому вони годяться на продовження довгів, але ця потіха фармерів паном міністром не дуже гріє. Відложення речинців зовсім не зменшує процентів і ті довги далі збільшаються. Що моргечові компанії не думають відбирати задовжені фарми і їх управляти, це зовсім зрозуміле, бо вони найкраще знають, чи поплатилосьби їм їх оперувати. Не думають їх відбирати, але й не думають злізти з фармерських плечей, і пан міністер не ставить в свойому звіті найменшого натяку, що він і його правительство думає тих "милосерних" компаній з фармерських карків струтити.

Небувале Слідство Проти Судді

В середу, 11-го ц. м. лічнеться у Вінніпегу слідство проти судді Стобса, яке буде перше того рода слідство в історії Канади. Слідство переводитиме т. зв. Королівська Комісія, зложена з одного чоловіка, Ф. Форда, судді Вищого Суду в Едмонтоні, який виїхав до Вінніпегу минулого тижня.

Суддю Стобса оскаржує манітобський Атторней-Дженерал Меджор, закидаючи Стобсові, що він, як суддя, погорджує судову справедливість й висміває адміністрацію кримінальних прав.

Чим Провинився Стобс

Судді Стобсові береться за гріх це, що він в кількох недавних засудах мав виражуватися, що справедливість в судах є інша для багачів, а інша для бідних. В оскарженню проти цего судді наводить манітобський Атторней - Дженерал замітки Стобса, які він мав поробити, коли судив деяких оскаржених.

Згадується про засуд одного чоловіка іменем Дуделс, який мав допустится вломання до хати і крадіжі. Дуделс признався до вини, а кількох визначніших осіб зізнали, що Дуделс до того часу був чоловіком дуже доброго характеру й допустився каригідного вчинку під впливом піянства. Один навіть приобіцяв взяти його до роботи.

Зсумовуючи цілу справу суддя Стобс в своїх заввагах між іншим сказав:

"Я тобі дам нагоду, однак мусиш заперестати пити. Тобі ніколи не вдасться висмикнути з кількома малими крадіжжами, як крадіж рушниці, навіть коли ти є під впливом піятики. Щоби висмикнути ві злочином, мусить він бути на велику скалю. Вкради міліон, або два або річей на таку подібність, мусиш бути дійсно великим злодієм і тоді тобі може вдатися висмикнути, та ще можеш бути й винагородженим, однак ніколи, як довго ти є робітником. Я дам тобі шість місяців кари в завішенню (суспендент сентенс)".

В справі засуду одного Таццовного, якого суддя Стобс узнав винним за скору їзду, суддя Стобс зробив таку замітку:

"Дуже тяжко є знати, як поступити в такому случаю і яку кару виміряти і для деяких суддів являється дуже тяжко знати, як виміряти кару за злочин тому, що багачів і тих, що мають в суспільности значіння та політичні впливи, карають дуже легко й тому судді з совістю й розумнішому справедливість, дуже тяжко знати, як засудити звичайного, бідного чоловіка, який не має ні значіння в суспільности, ні впливових приятелів. Довголітній спір про те, що для бідака є одно право, а для багача друге, добачується в Канаді в послідньому році - двох і коли багатий ошуст вкраде більше гроша чим всі банкові рабівники і злодії від коли Канада, виходить з дуже номінальною карою, то це дуже вражає не тільки деяких суддів, але щобільше й публику. Я поступлю дуже умірковано з підсудимим і засуджую його на два тижні криміналу".

Так Атторней-Дженерал Манітоби, як суддя Стобс заангажували для себе найздібніщих в краю адвокатів. Суддю Стобса буде боронити бувший державний солиситор за адміністрації Мекензи-Кінга. Міністерство справедливости домінії Канади, буде заступати вінніпегський адвокат Артур Соливан.

Велике Заінтересування Слідством

Права й юрисдикції канадійських суддів є дуже незалежні й неограничені. Їхні права й юрисдикція стоять на рівні з правами Великої Британії і в їхні обовязки не може втручуватися жадне міністерство.

Тому на вислід доходження Королівської Комісії, яке то доходження зарядило федеральне міністерство справедливости на домагання манітобського головного прокуратора, вичікує ціле канадійське населення з небувалою цікавістю.

Сусіди Не Допустили До Знищення Фармера

В Дойлстави, в Злучених Державах, відбулася на днях ліцитація на фармі Джона Ганзеля, яку перепроваджував шеріф, щоб сколектувати з фармера довг в сумі $1,800, на яку то суму проти фармера тяжів джоджмент. Фармері тої околиці, зорганізовані в своє товариство т. зв. "Фармерс Протектів ассосіейшен", завданням якого є боронити фармерів перед ліцитаціями, зійшлися на згадану ліцитацію і коли шеріф почав продаж, то на його превелике здивування, дістав за коні по три центи, за бика 5 центів, за три безроги 5 центів, пару телят чотири центи, а за хатну обстановку шість центів. Загалом з цілої продажі вторгував шеріф $1.80.

Гідним завваги є й те, що ніхто з фармерів, які закупили що небудь на тій ліцитації, не взяли з собою з фарми Ганзеля ані одної річи, але ще й зарядили між собою колекту, щоб закупити осиротілим по матері дітям, поживи.

От що то значить згідність думок фармерів і організована сила!

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗНИЖЕННЯ ТАРИФИ

Двацятьох визначніщих американських економістів Злучених Держав написали на днях до ново-вибраного президента Рузвелта отвертого листа, в якому домагаються, щоби він по обняттю уряду перевів ревізію й знижив тарифу, а також, щоби піднявся негайного полагодження міждержавних довгів.

ПРИХОДІТЬ
НА
ФАРМЕРСЬКІ
МІТІНГИ
які відбудуться
В АНДРЮ, Алта, в середу, 18-го січня, в год. 3. по пол.
В ЧІПМЕН, Алта., в пятницю, 20-го січня, в год. 3. по пол.
На обох мітінгах будуть говорити: В. П. ФЕДУН
і
Т. ТОМАШЕВСЬКИЙ
про теперішне положення фармерів, та організаційні справи.

ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС

Український дво-тижневик, присвячений інтересам українських фармерів і робітників.

Видає Спілка "Фармерського Голосу" кожного 10-го і 25-го дня в місяці, під числом 10336—96-та вулиця, в Едмонтоні, Альберта.

ІВАН СОЛЯНИЧ, Управитель, Т. ТОМАШЕВСЬКИЙ, Редактор.

Передплата виносить на рік $1.00, на півроку 50 центів, на чверть року 25ц.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ ВИСИЛАЄТЬСЯ НА БАЖАННЯ.

Редакція за оголошення не відповідає.

The Farmers' Voice

Semi-monthly paper, devoted to the interests of Ukrainian Farmers and Workers.

Published on the 10th and 25th day of each month by THE FARMERS' VOICE PUBLISHING CO.
10336—96th Street, Edmonton, Alberta.

JOHN SOLLANYCH, Manager, THOS. TOMASHAVSKY, Editor.

Subscription Rates: $1.00 yearly; 50c half-yearly; 25c quarterly.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION

Telephone 24171.

Address: THE FARMERS' VOICE 10336—96th Street Edmonton, Alberta

ЯКИЙ НАРІД, ТАКА ВЛАДА

З заостренням депресії в Канаді, так правительство федеральне, як і провінціональні правительства стягають на себе остру критику населення, багато докорів, а то й недовіря. Не виключене від критики й докорів фармерське правительство Алберти, тимбільше, що фармері вибираючи "своє" правительство, вірили, що воно для них все зробить, буде захищати тільки їхні інтереси і, не допустить до того, щоби фармерам діялася яка кривда. І такі сподівання фармерів не без рації. Хто не пригадує собі, скільки то обіцянок робили їм кандидати й кільки рожевих надій не привязували самі фармері до вибору свойого правительства! Добрі ціни за фармерські продукти, нищі ціни на товарах, які фармері купують, менші такси, великі адміністраційні ощадности, одним словом — поліпшення фармерського стану. Це ті рожеві обіцянки, які сипалися з уст агітаторів. Фармерська партія, фармерське правительство, в очах розпалених виборців являлися тою непомильною светочою, яка була виключена від всякого проміпчика критики. Не можна було звернути найщирішої заввагу ні фармерам, ні агентам, що всі ті обіцянки дуже легко робити язиками, та тяжко їх здійснювати, бо обіцювалось те, чого не в силі виконувати. Не помагали завваги, що ті обіцянки це собі звичайні мінімальні точки, латання капіталістичної системи, але нікуди цілковитий визвіл з економічних кайдан капіталістичної системи. Такі завваги розярені виборці рівняли з ерессю, зі зрадою фармерських інтересів.

Такі обіцянки робили люде якраз ті, що вміють більше обіцювати, як давати, люде, що руководяться чуттям, а не розумом, ті самісінькі агітатори, що побачивши, що з заостренням депресії їхній самообман сплив як олива на верх, і вони, щоби не наражатися на докори від людей, чкурнули з тої партії, заложивши вже другу, як кажуть, "чисто фармерську", бо та, в якій вони грілися як лідери, стала і буржуазною і капіталістичною і реформістичною і зрадила фармерські інтереси, і за впадок цін на фармерських продуктах вина й чого доброго готові її винувати навіть за те, що розум і науку не продається бочками, як деготь на ярмарку, а треба його розвивати, а науку добувати з книжок і досвіду життєвого, до чого в них замало охоти. І ті чкурники з одної партії в другу, якими були в одній партії, так ані на йоту не змінилися в другій, на яку вже вивісили "революційний" шилд. Ті самі способи агітації за собою, ті самі шумні фрази, ті самі мінімальні домагання, які в капіталістичному ладі не здійснимі, хоч і як принадні. "Тисяча долярів для кожного фармера!" "Цілковите звільнення від податків!" і пр. Чисто, як сируп на папері до лапання мух; солодкий, щоб скорше лапалися! І лапаються люде на ті кличі, як лапалися на кличі тих агітаторів, як ще вони подібними, також солодкими обіцянками обманювали людей, будучи в тій юефейській партії, на яку тепер псн вішають.

Сьогодня, в пітретя року по виборах ті "революціонери", що "зреволюціонізували" за одну ніч і то лише наслідком депресії, вже обвинюють правительство й за упадок цін на фармерських продуктах і за економічну депресію і навіть за те, що на їхне замовлення й після їхньої модельки не хоче повалити капіталістичної системи і то до двацять чотирьох годин!

Провінціональне правительство, хочби й фармерське, може найбільше робити те, нащо дістало від виборців мандат. Мандат, на якому вийшло провінціональне правительство в Алберті, не дає йому ні права, ні змоги змінити системи в провінції. Виборцям ще в році 1930 ані не снилася конечність такої зміни і ми більш як певні, що колиб в минулих виборах пішов був між фармерів який кандидат з такою радикальною програмою, яка проголошувалаб за зміною системи, то він не діставби був між фармерами стільки голосів, щоби відібрати свій виборчий депозит.

Доріс нарід тільки до того, що покладав надію в реформи капіталістичної системи, так і правительство вибрав допасоване до свойого росту, яке найбільше що може робити, то латати стару систему новими латками, а дорoсте нарід до зрозуміння конечности змінити сьогоднішню систему, він віднайде в собі і спосіб і силу перевести бажану зміну.

МЕДВЕЖА ПРИСЛУГА

Голодовий похід на Едмонтон, як ми вже писали в попередньому числі, скінчився тим, що багатьому учасникам походу і цікавим очевидцям порозбивано голови, та поарештовано звиж 30 осіб, які просиділи около десять днів, по зложенню запорук находяться на волі вичікуючи слідства.

Ми зовсім далекі від того, щоби погубляти справи фармерів організовано звернути правительству увагу на їхнє тяжке положення, в якому вони тепер, в наслідок депресії находяться. Довги на землях, неплачені податки, та зубожіння, в якому багато бідних фармерів находиться, найкраще свідчать, що не з гаразду фармері йшли до правительства в надії, що воно вислухає їхніх кривд і дасть якусь запоруку, що їх не виженеться з фармів за довги і податки. Однак ми не можемо поділяти тих промахів, які вяжуться з такими походами, і тої позакулісової політики провідників походу, які на нужді і занепокоєнню фармерів, хочуть збивати свій політичний капітал.

Що депресію відчувають однаково, як фармері в наших околицях, так і в околицях заселених фармерами англійськими і іншого походження, про це не може бути двох думок. Однак, з якихсь причин; про які може тільки самі провідники з Вінніпегу найліпше знають, базою своїх "революційних" операцій вибирають вони наші кольонії й пхають наперед під поліцейські палки наших фармерів. Бо не оспоримим фактом є, що найбільше фармерів прибуло якраз з тих закутин, які в подавляючій більшості замешкані нашими фармерами. В пресі, яка подавала назви тих кольоній, в яких ті походи збиралися, виділи назви якраз кольоній наших. Англійських кольоній зі свічкою не найшовби.

Якщо провідники походу, які сидять аж у Вінніпегу, свято переконані, що таким способом найлекше двигнути фармерство з депресії, то чому не розвинути свою акцію й між фармерами іншої народности, а тільки між нашими? Чи це не виглядає на медвежу прислугу? Чи дивно, що коли ще дроти телеграфічні не остигли від депеш про ту вінніпеґську "революцію" в Едмонтоні, венкуверська Поліційна Комісія поспішила вислати резолюцію до федеральних властей, в якій домагається поправки до Іміграційного Акту, на підставі якої можна би депортувати людей чужинецького походження без взгляду на те, як довго вони тут замешкують? Рахувати на те, що натуралізованих горожан депортувати не можна, це самодурство. За одним почерком пера т. зв. "Ордер ін Каунсіль" може їх перечеркнути, як вже раз перечеркнув їх був під час війни в 1916-му році! Чи багато наших фармерів, хочби навіть і дуже "революційно свідомих", схотілиб щоби одного гарного дня їх депортовано, сумніваємося! Досвід з тих товаришів, які засуджені на депортацію, що саме тепер заводять проти депортації боротьбу, найкраще переконує нас, що вони тої депортації не хочуть, навіть коли їх хоче уряд вислати до Росії.

Можна і треба фармерам боротися за поліпшення, треба боротися проти злиднів — це життєва конечність, але ту боротьбу мусить попереджувати свідомість, щоби дурними вибриками не затягати самим собі петлі на шию.

Прислуга, яку фармерам роблять приятелі з під большевицького стягу, особливо нашим фармерам, якраз така, яку зробив медвідь чоловікови, що зганяючи з нього муху, вдарив по мусі аж чоловіка забив.

Технократія

З початком місяця грудня, м. р., на сторінках щоденної преси в Канаді почала появлятися за американським журналом "Ню Автлук" студія про дослідження пороблені американськими вченими, інжинірами та економістами, які вже від 1920 року пильно студіювали розвій машинової доби та вплив машини на соціяльну структуру в Злучених Державах. В їх плині було зібрати всі дані про те, як модерна машинерія вплинула на розвій індустрії і рільництва порівнуючи новий процес продукції машинової з продукцією доби ручної. Свою студію назвали вони "Технократією", тому й самі себе назвали вони технократами. В спис тих технократів знаходимо такі особи, як Стайнмец, електричний візард, Торстен Веблен, економіст, Фридрик Лі Акерман, архитект, та много інших визначних вчених, на чолі якої то групи стоїть проф. Говард Скат.

По десяти роках пильної студії, ці технократи заявляють, що модерна машинерія так удосконалила процес продукції, що нинішне людство може жити у великих достатках працюючи дуже мало.

Тому, що про технократію розписалася дуже широко капіталістична преса, нею захопилися широкі верстви людей і нині ця технократія стала так популярною, що з ким не станете на бесіду, так зараз й мова про технократію.

Очевидно ця технократія для нас не відкриває нічого нового, хіба тільки стверджує, що те, що соціялісти вже давно до цеї депресії предвиділи, технократи добачили це аж тепер, коли капіталістична система вже стала перед неминучою катастрофою. І коли ця технократія набирає саме тепер такої великої популярности, то тільки тому, що про неї розписується дуже широко капіталістична преса, котра навпаки, на науку ширену соціялістичною пресою, дивився нарід з упередженням як на нездійсниму мрію. Бо люде, як діти. Коли ви подасте малій дитині касторію, вона буде кричати і відтручувати її, але коли подасьте дитині касторію в чоколяді, вона її проковтне, ще й кричатиме, щоби дати більше.

Карл Маркс написав книжку перед 66-ти роками, в якій з'аналізував капіталістичну систему, як годинникар, що розбирає годинник, щоби оглянути всі його части й упевнитися, як він йде, або чому не йде. Вже перед 66-ти роками вказав він на розвій машин, на концентрацію капіталу та на неминуче безробіття і неминучий упадок системи капіталістичної. Коли ви читаєте тую книжку, що написана перед 66-ти роками, здається, що вона написана немов вчора, немов якраз тепер, коли крах капіталістичної системи добачують вже й ті, що ще вчера вірили в її вічність, дивилися на цю систему, як на найбільш досконалу.

Ті люде, що признали вагу тої науки (соціялісти) працювали тяжко і з найбільшою самопожертвою, щоби поширити тую науку між масами. Не легко приходилося вести науку в тому напрямі, бо їх переслідували всі підніжки капіталістичної системи. Не мало прийшлося терпіти вчителям і ученикам соціялістичної науки. Не мало помий, не мало безглуздної критики виливалося на голови тих, що вказували робітникам правдиву дорогу до визволу. Не за одні соціяльні поліпшення, які нині маємо, приходилося зводити тяжку боротьбу цим людям, які розуміючи науку соціялістичну, знали, що капіталістична кляса нічого без боротьби робітникам не дасть.

Аж тут нараз чуємо про технократію. Нове відкриття! Передні сторони капіталістичної преси великими буквами розписуються про технократію. Технократія на устах всіх і всюди. На вулиці, на трамваю, в клюбах. Всі питаються одні других, чи читали про технократію. І що воно таке та технократія, що так на себе увагу звернула? Чому про неї пише щоденна преса на передних сторонах? Є це ні чого іншого, як Маркова аналіза, але обвита в гарно оздобленому пакуночку, прикрашена гарними стяжками й подана перед вас на срібному тарелі. Змодернізована й окрашена так принадно, щоби захопити вас. І подає перед вас що технократію та сама преса, що ще вчера поборювала соціялістичну науку, та преса, яка ще вчера кожного соціяліста називала "совпбакс оратором", отта преса, що в писках її редакторів слово "соціялізм" не могло обернутися і в горлі давило.

Одно тільки ці технократи з Марксової науки пропустили, а іменно розвязку, що засоби продукції повинні належати до робітників. Вони що правда, ще так далеко не посунулися й покищо вминають це питання, бо вони покищо ще самі себе непевні, але вони евентуально і з тим погадяться.

Причина, що ця технократія набрала тільки розголосу є та, що середня кляса, яка ще досі в капіталістичній системі діставала більший пайок, добачує, що й під нею починає заломлюватися лід. Ця кляса починає добачувати, як її життєвий рівень з кожним днем корчиться. Вона добачує, що її становище в капіталістичній системі нині вже мало ріжниться від того, в якім ще вчера находився робітник. Її огортає страх перед непевним завтра, добачуючи, що капіталістична система вже й середню клясу піддержати не годна, бо сама валиться і ця середня кляса шукає нового ладу, в якому хоче грати першу скрипку.

Звіт технократів потряс підвалинами нинішнього ладу. Ця технократія, це вже не якийсь там червоний когут запіяв з Москви, а прямо вам в Ню Йорку виклювалося це курятко. Технократія прямо забила клина ортодоксальним економістам і вони вже перестають спекулювати на повороті до нормальних часів. Оце недавно один з найповажніших дневників в Західній Канаді "Манітоба Фрі Пресс" пишучи про технократію каже: "Вся теорія з реліфом для безробітних, який тепер практикується, опирається на вірі в поворот ліпших часів; ліпший бизнес, кращий попит на робітників і абсорбовання безробітних до тої міри, що вони більше не будуть проблємою і тягарем для краю, як це тепер діється. Але що ми маємо думати, будучи поінформованими, що завдяки машиновій продукції, та віра в ліпші часи, є повним фальшом?"

Що Відкриває Технократія

Порівнюючи теперішний процес продукції з давнім процесом, вони (технократи) твердять, що безробіття, яке шалено збільшається, це наслідок розвиненої техніки, та що це безробіття не то, що вже не дасться в нинішній системі зліквідувати, а противно, воно буде шалено зростати.

В послідному століттю, а вже головно від 1914 року, безробіття почало прибирати ширші розміри в цілому світі. Нині мільйони робітників викинені на вулиці без найменших життєвих засобів, хоч магазини набиті всяким добром. Машинерія заступила людину і випродуковує всього так багато, що людство не маючи гроша, не може того всього зуживати так скоро, як машина те добро може випродуковувати. Машина випродуковує поживу, але не для тих, що голодні; випродуковує одяг та не для тих, що ходять обдерті. Авта, радія, хатна обстанова і все, що тільки душа собі бажає, розпирають нині склади, але безробітні не можуть того добра вживати, бо не мають за що купити.

Деякі Порівнання

Колись, як ще світ не знав модерної машини, один чоловік міг змолотити день ледви одну бочку муки. Нині модерний млин з удосконаленою машинерією, при помочи одного чоловіка може змолоти за день 20,000 бочок муки і то ліпшої чим в давнині.

В індустрії обуви модерні машини до шиття черевиків, на кожних десять робітників девятьох викинули на вулицю. В давнині забирало чоловікови півшеста дня часу викінчити пару черевиків, 7200 людей продукували 7,200 пар черевиків пять і пів дня. Нині цих 7,200 людей в тому самому часі випродукує 595,000 пар черевиків.

Сотня людей в девятьох модерних цегольнях, працюючи стало, може випродукувати в Злучених Державах цегли для всього запотребування краю.

Для випродукування одного авта в 1904 році треба було робити одному чоловікови 1,291 годин; в році 1919-ому 303 години, а в 1929-ому робиться тільки 92 години.

Нова машина до роблення електричних жарівок, може тепер виробляти їх 540 штук на мінуту і заступає 10,000 робітників.

Пекарські машини так удосконалені, що можуть печи 5,000 бохонців хліба на годину.

Модерна рільнича машинерія зреволюціонізувала також продукцію фармерську. В 1832 році один чоловік потребував шість годин і сорок мінут, щоби парою волів виорати один акер землі. В 1932 році чоловік при помочи трактора з двома плугами орав акер землі годину й десять мінут. Колиб хліб, який зібрали Злучені Держави в 1929 році продуковано методами з перед 1832 р., требаб до цього було шість мільонів людей. При нинішній машинерії, як твердять технократи, той самий збір збіжжа можна осягнути 4,000 людьми.

Автоматичні двигуни при ладуванню кораблів, при помочи чотирьох людей сповняють ту саму роботу, що ще до недавна сповняло 100 людей.

Кораблі опалювані тепер оливою, потребують тільки девять палячів на те саме місце, де до недавна робило ту роботу 120 людей.

В часах ручної праці один чоловік викопував рискалем один кубічний ярд землі десять годин; нині парова шуфля (стім шовел) може в 24 годинах викидати 30,000 кубічних ярдів, або іншими словами кажучи, зробить ту роботу, яку робилоб 15,000 людей з бігами і шуфлями.

З браку місця не дається ось тут навести всіх порівнань пороблених технократами, які займають цілі сторони великих дневників, але вже саме їх твердження, що при теперішній високо розвиненій техніці не можливо буде повернути мільони безробітних назад до праці, та що навпаки те безробіття мусить з кожним днем зростати доки не повстануть неминучі зміни, є дуже цінною аналізою для всіх тих, що ще нині вірять в можливість повороту "добрих часів" в капіталістичній системі продукції для зиску, а не для вжитку.

Заключення Технократії

Після висновків технократії для розвязки проблєми лишається або зредукування продукції законним саботажом, що рівняється деструкції, або побільшення консумції (зуживання) зміненням дистрибуційної (розподілюючої) системи.

Першу розвязку технократи відкидають, як неможливу з огляду на те, що зредукування продукції рівнялобся цілковитому застоєві і це причинилобся до цілковитого зубожіння. За те другий спосіб уважають одинокою розвязкою. Нині — твердять технократи — машина потрапить більше випродуковувати і в короткому часі всякого добра, чим це можливе було в добі ручної продукції й тому людська енергія в продукуванню потрібних середників стає елімінованою. Чоловік нині вже не потребує довго працювати, щоби здобути річи потрібні для життя. Ту працю за нього сповняє машина і він повинен з плодів машини користати. Технократи виробили основний плян, після якого в новому ладі все продукувалобся для вжитку, а не для зиску. Вони пропонують скасування металевої валюти й заступлення її валютою опертою на річній продукції енергії, що є зовсім можливе, коли така валюта буде нарівні розділена між населенням. Технократи не конче вірять в цілковиту рівність, однак щоби заощадити енергію потрібну на обчислення теоретичної вартости кожної особи, тої вартости, яку модерна машинерія збільшає, технократи уважають, що гроші, які повинні повнити функцію розподілу майна випродукуваного машинерією, повинні бути поділені між населенням однаково, щоби все населення однаково покористовувалося добром витвореним тою машиною. Таку валюту, розділену на всіх однаково, не смілобся щадити (накопичувати), інвестувати або комусь дарувати, а малаб вона служити до набуття того майна, яке в краю випродуковується, тобто малаб стати бути в циркуляції, не так як тепер, гроші скопичують грошеві магнати, тримаючи їх в огнетревалих касах, а тимсамим тільки вони мають доступ до мастків напродукованих. Технократи предбачують, що кожна доросла здібна особа у віці від 25 до 45 літ малаб підписати з державою контракт, що вона малаб працювати два дни в тижні по чотири години на день (менше чим три місяці в році 8-годинних днів праці). На підставі їх обчислення людство працюючи такий короткий час, може при нинішній модерній машинерії випродуковувати стільки всенького добра, що на кожну особу припаде його на 20,000 дол. вартости річно. В додатку — твердять вони — що держава може консервувати свої ресурси через примінення нових винаходів, які хоч вже відкриті, то недопущені тому, що в нинішній системі загрожують скороченням зисків для індустріяльних магнатів. Вже нині є винаходи автомобіля, який може служити 85 літ, бритви, що без острення може служити сто літ, одягу, що може служити пять літ і т. д.

Спекуляції Прихильників Технократії

Хоч передбачення технократів видаються дуже рожевими і критики не довіряють в можливість скорого переведення тих плянів в життя, то прихильники технократії заповідають, що вона зможе бути здійснено навіть скорше, чим тепер на загал хочеться в то вірити. Велику вагу такій можливости привязують фактові, що про неї пишеться в журналі видаваному Алфредом Смитом, бувшим демократичним кандидатом на президента Злучених Держав в 1928-ому році, і найблизшим другом теперішнього нового президента Рузевельта, який обійме становище президента 4-го березня, ц. р. Говорять, що Рузвельт дуже перенятий технократією, та що він може бути тим великим чоловіком, про якого американці вірять, що Америка видає великих мужів кожного століття, як були ними Вашингтон та Линкольн, і що на нього припалаб роля бути тим модерним Мойсеєм, що видвигнувби американський нарід з економічного застою.

Недоспівана Пісня

Всі ті примачливі теорії технократів одного недоспівують, а іменно, промовчують, що всі засоби продукції, тобто машинерія, є сьогодня, в капіталістичній системі, власністю купки багачів, які задля гарних очей технократів того права посідання добровільно не зречуться й на тарелі своїх контрактів від машинерії працюючій клясі не передадуть. Працююча кляса не повинна ані на хвилинку забувати, що економічне визволення мусить бути ділом їхніх власних рук, яких вони не повинні опускати в боротьбі за повалення капіталістичної системи, спускаючися хочби й на технократів, які добачуючи загрозу своєї екзистенції, хотілиб завести диктатуру технократії. Не через диктатуру машини й технократів над робітниками, а через вивлащення машини робітниками, наступить цілковите визволення робітничої кляси з економічної неволі.

Приспішіть Побільшення "Фармерського Голосу" Придбанням Нових Передплатників!

КРІЗА І БАГАЦТВО

Часто чується, що від теперішної господарської кризи потерпіли не тільки бідні люде, а й багачі. Не тільки робітники даремне шукають роботи і заробітку, а й капіталісти, позамикавши фабрики, не мають тих прибутків, що колись мали. І справді, скільки тих позамиканих фабрик, що колись давали своїм власникам великі зиски, скільки корпорацій, що скоротили або й перестали виплачувати дивіденди, скільки банкирів-банкротів! Спільна недоля, мовляв, покривдила "всі кляси".

Багато людей справді так думає, навіть коли своїми очима може бачити, що воно не так. Навіть коли потерпіли всі кляси, то зовсім "не так" і не "однаково" і навіть "терпіння" зовсім іншого рода.

Правда, є випадки, що колись багаті люде загубили в кризі все, до останнього цента і справді обідніли. Та це виімкові випадки і мало таких. Трапляється і навпаки, що спекулянти багатіють і розживаються на кризі. Та це теж виімки. На загал багачі — справжні багачі — живуть зовсім так само, як жили: в тих самих палацах і помешканнях, в тих самих вигодах, те саме їдять і так само одягаються, не збулися своїх яхтів ні голфових піль, так само можуть балуватись, подорожувати по чужих краях то-що. Немає журби про завтрішний день, ні що дітям їсти дати, не прийдеться самим в хлібну лінію ставати. І говорити, що всі кляси одинаково потерпіли, — нісенітниця або обман.

Основна ріжниця в тім: безробітні робітники терплять як люде, в свойому людському життю. Капіталісти живуть як жили. Потерпіло їх багацтво. Того багацтва великі—справжні—багачі ніколи не проживали; і з десятою частиною вони не почують зміни в особистому життю. Але що кріза потрощила американські мастки, це теж факт, і це є кріза капіталізму.

Форди живуть собі, як жили в той час, коли виставили одну фабрику на шістдесяти акрах і ще більше фабрик на більше акрах, коли щорічно з тих фабрик розходились "форди" мільонами і ледво вистачало для всіх, хто наставляв готові гроші... А сьогодня Фордові мастки з опустілими фабриками, мертвою машинерією і бездільними "сейлесменами", хіба можуть значитись тими самими біліонами, що значились чотири роки тому? А що буде ще через чотири роки? І батькови і синови вистачить до смерти. Та на це досить маленької частинки їх маєтків. А решта — може обернутись в купу старого заліза.

Чарлс Шваб, казав, "з страхом" дивиться на фінансові книги своєї компанії... Не тому, що йому не вистачить на "утримання" і на всі вигоди, які досі мав; певна річ, по трьох роках кризи він ще не потребував щадити на собі... Але коли сталева індустрія працює тільки на двацять відсотків, то Шваб та інші "стакголдери" Бетлегемської компанії на вісімдесять відсотків менші багачі. І так само власники "Ю-Ес Стіл" і нафтових і електричних компаній. Приватний масток Самюела Інсула утримає його до смерти з тими самими вигодами; але той приватний масток це вже не "мидл-вестерн ютилітіс", що перед бакроцтвом представляли вартість сотень мільонів. А Івар Крюгер таки подивився в свої книги і приклав револьвер до чола і стріляв.

З біліонів поробились сотні мільонів, з сотень десятки, і так далі. І що саме потрощило ті капіталістичні багацтва? Сам капіталізм. Кожний новий винахід, нова машинерія, нова система поспішної праці мали той наслідок, що продукція ставала дешевша і "масова". Менше робітників, більше товару, значить більші зиски, більше багацтво. Але тільки до деякого часу. Чим більш "масова" продукція, тим швидше засипле ринки збуту. Чим менше робітників працює, чим менше заробляє, — хто-ж тоді купить цей самово вироблений товар? Капіталістична система повертається другим кінцем і нищить, що створила. Навіть порожні фабрики гублять свою ціну, машинерія ржавіє і псується.

Іншими словами: капіталістичне багацтво росте, доки індустрія в повнім ходу і в поспіху; доки може наймати й визискувати робітників і доки в тих робітниках може мати ринок для збуту своїх продуктів. Доти ростуть зиски і дивіденди і росте вартість фабрик і корпораційних "шерів", цеб-то капіталістичне багацтво. Припинеться, кріза, — і все багацтво корчиться, біліони і мільони.

Або ще іншими словами: багацтво капіталістів — це робітнича праця і її продукти... Без того шістдесяти-акрові фабрики і вся Фордова машинерія перестає бути біліонами і стає купою заліза.

"Нар. Воля".

Дописи

НОВА ФАРМЕРСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В МОНДЕР

Мондер, Алберта.

ХВАЛЬНА РЕДАКЦІЄ "ФАРМЕРСЬКОГО ГОЛОСУ"!

Прошу помістити мою допись, в якій хочу пояснити дещо про нашу нову організацію фармерів, та причини її заснування. Можливо, що допись трохи за довга, але уважаю, що вона на часі.

В нас на Мондер вже від двох років існує т. зв. Фармерська Ліга Єдности, яка хоч і носить таку гарну назву, то більше фармерів розбиває, чим обєднує. Платформа і програма її диктована в Москві, а найревніщий провідник її не є фармером, а бизнесменом і агітатором, який всіх фармерів, що не спішаться вписуватися в ту Лігу називає темняками, тому що не хотять вірити йому, що тільки його ліга виведе нас фармерів з депресії, коли ми тут заведемо російські порядки.

Колись ці агітатори московського ладу позували за лідерів в Ю.Ф.А. організації і ще й тепер, маючи вже свою насквізь большевицьку організацію ЛФЄ, деякі задержали своє членство в Ю.Ф.А., щоби вертітися з середини, а рівночасно, щоби на случай потреби протекції в тій організації, покликатися на своє членство в ній.

На Ю.Ф.А. відказують, що вона не добра організація, бо в ній є члени і не-фармері, але що в їхній лідзі не всі є фармерами, а є і бизнесмени, про це тихонько мовчать, а ті, що до них належуть, над сим не застановляються.

Правда, ця Ліга Фармерської Єдности не є тут дуже сильною, бо її членство, як про це говорять, сягає лише около 30 осіб, але що вона дуже крикльва, то потрапила фармерів так побаламутити, що й до Ю.Ф.А. не належуть, але й не рвуться до большевицької організації.

Тому то в Мондер з початком місяця грудня відбувся мітінг фармерів, на якому обговорювано фармерські справи, між тим про потребу організації. Були люде на тім мітінгу такі, що попирали гадку піддержання Ю.Ф.А., але було більше за тим, щоби зорганізуватися в незалежний фармерський гурток, який кладе собі за ціль познакомлювати своїх членів з фармерським рухом так економічним, як політичним. Наша організація не має на цілі поборювати другі існуючі організації. Вона вважає, що треба організувати тих, що досі не годні погодитися ні з одною ні з другою існуючою тут організацією, бо все таки краще бути зорганізованим, чим стояти з боку.

Від коли повстала в нас ця незалежна фармерська організація, деякі товариші говорять, що ми маємо на цілі розбивати їхню організацію. Нічого подібного! Хто хоче належати до Ліги, нехай собі належить. Ми її лишаємо в спокою, тільки не знаємо, чи вона витримає, щоби не чіпала нас.

Наша організація кладе натиск на це, що в будучих виборах ми попиратимемо тільки кандидатів фармерських, які живуть на фармі, бо вони найліпше знають про наші гаразди і будуть боротися за нашу справу краще чим ті, що підшиваються під фармерів, але вийшовши нашими голосами, за нас забувають. Колиб серед фармерів не було відповідного чоловіка, тоді можна оглянутися за іншим чоловіком, але таким, що розуміє фармерські справи. Наша організація вірить, що фармер про свої справи може краще постояти, що фармері про свої справи можуть самі рішати без помочи тих, що не мають нічого спільного з фармерством, які нераз накидають нам свою думку і опінію. Ми віримо, що нам треба освідомлятися, треба читати більше часописей, як одну, бо одна часопись робить чоловіка за дуже односторонним та не дає спромоги дивитися ширше на світ.

Ми, фармері, маємо таке сайсщастя, що до нас підходять ріжні агітатори й порадники, які приписують нам ріжні рецепти, як нам фармерувати, як політикувати, говорять що й кров свою за нас готові проливати, але все те для своїх особистих інтересів. Вони знають нас тоді, як їм нас треба, але нема їх тоді, як нам треба їх.

Давніше в нас був сильний відділ Ю.Ф.А., в якому було поверх 200 членів. Тримався цей відділ добре доти, доки фармері ним самі завідували, але як почали до нас підходити агітатори з своїми пропагандами, почав наш відділ сходити в бік, число членів почало впадати, а ці агітатори його ослабили, зробили з нього свою "лігу фармерської єдности" й вихваляються, що погребали Ю.Ф.А. і погребають всьо, бо тільки вони мають лік на депресію.

В нашій організації є свобода слова, не так, як це в тих організаціях, де панує диктатура одиниць, які затуманюють людей, що нераз бояться і встидаються щось сказати, аби на них не скричали агітатори. Чи треба нам належати до такої організації? Чи не можемо ми мати своєї організації без диктатури ріжних агентів? Думаю, що ми в Канаді зможемо собі виборoти кращу долю й без опіки агітаторів, які нам все показують велике добро в Росії, а самі сидять в Канаді!

С. Боровський.

СЛОВО ДО ФАРМЕРІВ

Кремон, Алберта.

ЧЕСНІ РІЛЬНИКИ!

Даруйте, що я через пять років мовчав, але дальше годі. Послідний мітінг, що відбувся 9-го грудня, м.р., в Андрю, Алта., спонукав мене сказати в пресі те, чого я, будучи предсідателем, не мав нагоди висловити на мітінгу.

Ось мої завваги:

Посол, який нас репрезентує, вийняв з кишені жмут резолюцій, які понадсилали йому виборці й виправдовувався, що — "отта резолюція не здала, друга не належить до провінціонального уряду", то-що. Однак він не пояснив і не порадив фармерам, що мають або можуть робити, в який спосіб та в який час, щоби хоч в части поправити свою недолю, як їм злекшити ті тягарі, під якими кожний фармер вгинається.

Міністер справедливости говорив трохи з біблії, а кінчив на тому, що треба платити податки. Нічого конкретного не сказано, ніяких певних плянів не предложено. Люде винесли з того мітінгу пригноблююче вражіння, та недовіря до свого уряду. Ми вийшли з мітінгу без найменшого проміпчика надії. Ми закликали на свої мітінги послів, міністрів, а навіть премієра, надіючись, що вони, як мужі законодатного тіла, порадять нас, вкажуть дорогу, по якій нам йти до кращого добробуту. На жаль всьо, що ми чуємо від них, це про конечність плачення податків, удержання адміністраційного апарату, про конечність плачення довгів і пр. Виходить, що всі дбають про себе, аби їм було добре. Виходить, що нам фармерам треба за себе самим подбати. Солодкі бесіди послів та міністрів, дуже добрі тоді, коли нам солодко, а як нам гірко, то їх це не болить. Солодкими словами панів послів і міністрів ми не заплатимо ні довгів, ні податків!

Маючи своє фармерське правительство, ми хочемо від того правительства більше діл в нашу користь, маємо право домагатися і обстоювати свої домагання, щоби закони були уложувані більше в нашу користь. На жаль, справа мається так, що які закони застало фармерське правительство пороблені старими партіями, коли там рядили купці, доктори й адвокати, такими вони й далі остались. Мало чого змінено, мало поправлено. Закони упривілейованої кляси! Коли фармер купивши фарму, скажім за $5,000, виплатив на неї $4,500, а не зміг доплатити решти $500, так і ті гроші, що виплатив, пропадуть і фарму заберуть. Не тільки самі гроші — $4,500 — але й ті проценти, податки, та праця, яку в ту фарму вложив фармер. І на цім ще остаточно не конець, бо й судові кошта, що виносять сотні долярів, треба поплатити, а то ще за решту й джоджмент проти фармера дадуть. Так велить закон. Закон ухвалений людьми, який і людьми повинен бути змінений. Не заплатите податку, вашу фарму продасться, бо закон так каже. Але ці закони були ухвалювані не фармерами, а клясою, яка захищає свої інтереси. Такі закони ми шанували, як довго ми за нашу працю діставали бодай стільки, що вистарчало нам по закону платити свої зобовязання. Ми їх і тепер шануємо, але це не значить, що ми не маємо права вимагати від правительства, щоб закони, що одних захищають, а других нищать, змінити й заступити законами більш справедливими.

Пересічний податок від фарми нині виносить від 160 акрів 30 долярів. Половина фармерів нині не годна їх платити, а половина певно не зможе заплатити в слідуючому році. І от вже нині добачується неминучий крах, неминучу паніку між фармерами, бо їх мучить страх перед утратою свого довголітньою працею здобутого майна.

Старі політичні партії втратили серед фармерів довіря, бо їхні інтереси були противні інтересам фармерським. Нині, близько за одинадцять-літнього правління фармерської партії в Алберті, у фармерів починає родитися недовіря до правительства, бо воно замало активне, замало зробило корисних для фармерів законів, а за те творить більше бюрократії, з тою стою на ці часи платнею, а все те на збільшення розходів, на збільшення податків. Цього року ми мали аж по два інспектори коло своїх молотілок. Інспектори від ячіль, інспектори від курей — живих і неживих — від свиней, від худоби, від сира, від масла, від всякої всячини, а все це відбивається на нас фармерах. Колись, ще кілька літ тому назад, було їх менше. Тепер творять тих урядовців з добрими місячними платнями та експенсами, які часом перевисшають платні, творять що нову бюрократію, яку мусимо носити на своїх плечах, угинаючися під тягарами. Наші сили стають вичерпані, бо держава обкладає нас новими довгами, ми стаємо перед неминучою руїною.

Держави забарикадувалися високими тарифами і тому ми не можемо продати своїх продуктів, хоч народи в забарикадованих краях наших продуктів потребують, та не можуть їх купувати, бо по наложенню цл, не годні нічого докупитися. Ті тарифи, шкідливі для нас не тільки тому, що через них не можемо продавати своїх продуктів, але вони обтяжують нас гадою хмарою бюрократів, яких тримаємо на своїх плечах. І кого то фармер не тримає на своїх плечах? І чи тільки на тій бюрократії кінчиться! Адже маємо сенаторів з тенлими платнями, яких політичні партії, що находяться при владі, пхають на тепленькі посади в заплату за партійну роботу. Маємо добре платних губернаторів. Тій бюрократії ні числа ні кінця.

Тарифи стереже мільонер з правом і силою в руках, політикане помагають одні другим пришрубовувати населення, як своїх рабів, але вже найвища пора, щоб раб збудився, щоб зрозумів, що і він має право до життя, що може зробити закони, які служилиб клясі продуцентів, коли тільки зрозуміє, яка в нього сила, коли та сила буде зорганізована й коли зорганізовано вишлемо репрезентантів, які будуть стояти на платформі, яку ми дамо їм, коли ми їм будемо диктувати свої домагання і примушувати, щоби вони їх виконували. Розуміється, що наші домагання повинні бути предложувані розумно, як це роблять інші станові організації. Коли вони домагаються чого від уряду, то висилають до нього свої делегації, які в розумний спосіб предкладають домагання, не криками, не парадами, але й не відступають від тих домагань, коли уважають їх слушними й можливими до осягнення.

Ми, фармері, маємо своїх послів, яким дасмо силу і право заступати нас, але ми повинні наглядати, щоби вони заступали в законодатних тілах наші інтереси, але так як досі мається з ними справа, то вони не оказують своєї ініціятиви, а тільки ухвалюють те, що кабінет предложує, нераз навіть без жадних дискусій, спускаючися, що в кабінеті сидять найрозумніші люде і всьо, що вони предложуть до затвердження послам, переходить гладко, бо правительственні посли думають, що вони вибрані туди народом тільки й на те, щоби слухати міністрів. Чи дивуватися, що народ починає відноситися до них з недовірям?

В. П. Федун.

ВІСТИ З МОНДЕР

Дня 31-го грудня, минулого року, відбувся в мондерському ТУР◆Домі мітінг, скликаний большевицькою Лігою Фармерської Єдности, яка чогось боїться скликати мітінг в своїм імени, а все закривається іншими фірмами. Колись ця ліга скликала свої мітінги під фірмою Ю.Ф.А., то Пулу, а послідніми часами підшивається під місцевий муніципал, хоч канцлери того муніципалу не мають з тими мітінгами нічого спільного.

Мітінг, про який йде мова, це вже третій в місяці грудни і всі вони були скликані тою лігою і всі сховані за муніципал. Мітінг цей був скликаний нібито в справі продажі фармів за залеглі податки, нібито для встроєння демонстрації проти продажі, а на ділі був політичним мітінгом ліги, бо тої продажі не було, а що цей мітінг був першим по голодовім поході на Едмонтон, тому зійшлося багато цікавих, щоби почути, що на ньому будеться говорити. Говорив сам мондерський провідник, який щойно перед мітінгом вийшов на "бейл". Оповідав він про голодовий похід та про арештування деяких учасників і провідників того походу, про те як йому дісталося від поліції, та ще й арештували його, приоздоблюючи свою промову геройським учинком та пітоменними большевицькими фразами й кличами, щоб люде не боялися йти на другу таку демонстрацію, переконуючи слухачів, що тільки такими походами фармері здобудуть все, що хочуть. Не минув він нічого: скритикував, а радше накинувся на всіх і вся, починаючи від премієра, а кінчаючи на муніципальних канцлерах. Говорив, що не буде добра на світі, аж доки його партія не буде в силі (?). Зайшлося від нього й новій партії "Кооперейтів Коммонвелт Федерейшен", зайшлося й "Фармерському Голосові". Назвав і Кооперейтів Коммонвелт і "Ф. Г." капіталістичними (певно тому, що вони не комуністичні), а редактора "Ф. Г." відсилав до школи, щоби навчився числити, бо (Докінчення на стороні 4-ій).

ПОМОЖІТЬ ЗДОБУТИ ДЛЯ "ФАРМЕРСЬКОГО ГОЛОСУ" 2,000 ПЕРЕДПЛАТНИКІВ В МІСЯЦІ СІЧНІ!

Заінтересовання, яке викликала поява "Фармерського Голосу" так серед фармерів на провінції, як і серед робітників в Едмонтоні, є найкращим доказом, що потреба такого часопису давалася в нас відчувати вже давніше і коли його поява не опізнилася, то ніяк не наступила за скоро. Свідчать про се надпливаючі в Редакцію кождого дня листи від людей з ріжних фармерських кольоній, а також много особистих дисказів людей, з якими маємо нагоду стрічатися.

Чи Втримається "Фармерський Голос"?

Богато людей, що платять за часопис, заявляючи своє повне вдоволення з нього, просять нас посилати їм потрохи газет для поширення між сусідами і знакомими, бо вірять, що чимбільше буде часопис мати передплатників, тим краще він буде міг сповняти своє завдання, тимскорше наступить серед фармерського стану зрозуміння їх інтересів, тим краще в них поведеться праця організаційна. Се люде, що розуміють, що вдержання газети залежить від них самих, бо тільки їх інтересам служить. Та деякі беручи на увагу теперішні тяжкі часи, несміло питають, чи зможемо "перетягнути" сю крізу, чи не заломимося наслідком лихих часів. І сі питання зовсім слушні, а факт, що люде, які ті питання ставлять, за часопис платять, свідчить, що вони до справи ставляться щиро і радіб бачити істнування часопису забезпеченим. Тому ми дуже радо і з приємністю можемо заявити, як видається часопис.

До видавання "Фармерського Голосу" піднялося на початку двох осіб — Іван Солянич і Т. Томашевський. Друкарня, в якій набирається й друкується "Ф. Г." виплачена і без довгу і тому часопис довгами не обтяжений, значиться, передплата, яка вплиатиме, буде обернена виключно на вдержання часопису, тобто на заплачення тих видатків, які получені з його видаванням, як оплата за папір, електричну силу, почту, та в міру спромоги на мале винагородження за друкування й редагування газети. Розуміється, що беручи на увагу тяжкі часи, ні один, ні другий робітник при газеті не сподіються і не числять ні на зиски з газети, ні на великі платні.

Хочемо не Тільки Втримати Часопис, але й Побільшити або Перемінити "Ф. Г." в Тижневик

Коли взяти під увагу те заінтересування "Фармерським Голосом", яке часопис здобув собі на протязі одного місяця серед наших фармерів не тільки в Алберті, але й в прочих провінціях, коли бачимо, що часопис з кожним днем добуває собі передплатників і ширших прихильників, які почали з власної волі й охоти зєднувати для "Фармерського Голосу" нових передплатників, то Видавництво впевнюється, що "Ф. Г." НЕ ТІЛЬКИ ВТРИМАЄТЬСЯ, А ЩО ЧАСОПИС МОЖ БУДЕ В НЕДАЛЕКІЙ БУДУЧНОСТИ АБО ПОБІЛЬШИТИ, АБО ЗАМІНИТИ НА ТИЖНЕВИК.

Спільними Силами до Праці над Поширенням "Фармерського Голосу"

Щоби "Фармерський Голос" міг як слід сповняти своє завдання, щоби міг стати сильнішим борцем інтересів працюючих мас, треба поширити часопис в найдальші закутини — до кожної хати фармера й робітника. Він повинен находитися у Вашого сусіда, у Вашого знакомого, щоб краще повести працю для здійснення ідеалу — приспішення кращого ладу.

В цьому потрібна Ваша кооперація з Видавництвом. Треба щоб кожний читач вложив на себе обовязок зібрати в місяці січні кількох нових передплатників!

Нехай місяць січень буде місяцем приєднання передплатників для "Фармерського Голосу"

ВСІ ВРАЗ! ВСІ ЯК ОДИН ДО ПРАЦІ ЗА ПРИЄДНУВАННЯМ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Картка Замовлення

Висилаючи передплату на "ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС" виповніть сю картку і зашліть до Адміністрації

THE FARMERS' VOICE
10336—96th Street Edmonton, Alberta.

Посилаю ...., як передплату за "ФАРМЕРСЬКИЙ ГОЛОС" на .... рік, (пів-рік), (чверть року). Часопис прошу висилати на адресу:

Імя і назвиско ....

Почта .... Провінція ....